

TUDOMÁNY, MODERN VILÁG
ÉS FUNDAMENTUMOK

ACTA PERIODICA

EDUTUS
EGYETEM

XIX. KÖTET

Edutus Egyetem
2800 Tatabánya, Stúdium tér 1.

Főszerkesztő:
Némethné Dr. Gál Andrea

Felelős szerkesztő:
Forrai Márta

Szerkesztette:
Vigh László PhD

MINDEN JOG FENNTARTVA

A mű egészének, vagy bármely részének másolása, sokszorosítása,
valamint információszolgáltató rendszerben történő tárolása
és továbbítása csak a kiadó engedélyével megengedett

Lektorált

ACTA PERIODICA 19. KÖTET

EDUTUS EGYETEM KIADÁSA

www.edutus.hu

ISSN 2063-501X

2020. február

Tartalomjegyzék

NYOMTATOTT POLIMEREK ANYAGJELLEMZŐI: STATIKUS HATÁRÁLLAPOTTÓL A KIFÁRADÁSI JELLEMZŐKIG BORBÁS LAJOS PhD – FICZERE PÉTER PhD	4
E-MOBILTÁS: MÁSKÉNT SZOLÁR MOBILITÁSI BESZÁMOLÓ A NAPCSIGA KÉT ESZTENDEJÉRŐL DÓRY ISTVÁN PhD	20
BUENOS AIRES, A TANGÓ VÁROSA - IDEGENVEZETŐI SZEMMEL DR. KESZTHELYI CSABA	41
FUVAROZÓI KIVÁLASZTÁS RENDSZERLOGISZTIKAI MODELLJE LÁNYI MÁRTON	49
OKTATÁS MÓDSZERTANI KIHÍVÁSOK ÉS KORSZERŰ HAZAI, KÜLFÖLDI MEGOLDÁSOK A FELSŐOKTATÁSBAN – EGY HAZAI REGIONÁLIS INTÉZMÉNY PÉLDÁJA DR. PEREDY ZOLTÁN	59
AZ ACÉL-POLIMER KÖTÉS AZ ALAGÚT VÉGÉN EREDMÉNYEK A FÉM-POLIMER HIBRID SZERKEZETEK LÉZERSUGARAS KÖTÉSTECHNOLÓGIÁJÁNAK KUTATÁSÁBAN TEMESI TAMÁS – MOLNÁR LÁSZLÓ – CSISZÉR TAMÁS PhD	86
NAPKOLLEKTOROS RENDSZEREK ENERGIAHOZAMÁT BEFOLYÁSOLÓ PARAMÉTEREK VIZSGÁLATA VARGA ZOLTÁN	99

BUENOS AIRES, A TANGÓ VÁROSA - IDEGENVEZETŐI SZEMMEL

BUENOS AIRES, THE CITY OF TANGO – THROUGH A TOUR GUIDE’S EYES

DR. KESZTHELYI CSABA, mestertanár

EDUTUS Egyetem

keszthelyi.csaba@edutus.hu

Absztrakt

Buenos Aires Argentína leglátogatottabb turisztikai desztinációja. A számos látnivalót kínáló város sok hasonlóságot mutat európai nagyvárosokkal, főleg Párizssal és Budapesttel. Itt született a tangó, amely a XX.sz. elején a tangókirálynak is nevezett Carlos Gardel munkásságának köszönhetően világszerte nagy népszerűsége tett szert és Argentína legismertebb szimbólumává vált.

Abstract

Buenos Aires is Argentina's most visited tourist destination. The city, offering many tourist attractions, shows similarities to major European cities, especially Paris and Budapest. This is where tango was born, which at the beginning of the 19th century, thanks to the work of Carlos Gardel, also known as the tango king, gained worldwide popularity and became the most well-known symbol of Argentina.

1. A városról általában

A világ nagyvárosai közül számomra az egyik legkedvesebb az argentinok büszkesége, Buenos Aires, a kontinens leeurópaibb jellegű fővárosa, amelyet a dél-amerikai Párizsnak is neveznek, és amely számos hasonlóságot mutat (a XIX-XX. század fordulóján épült eklektikus épületeivel, sugárútjaival) a mi Budapestünkkel is. Ezért is forgatták Budapesten a Buenos Airesben játszódó, Eva Perón¹ életéről szóló az „Evita”, Andrew Lloyd Webber világhírű musicaljének filmváltozatát 1996-ban. Eddig tíz alkalommal vezettem magyar csoportot Buenos Airesbe, legutóbb 2019 augusztusában. „Egyike a Föld legszebb, legrendezettebb városainak” - írta róla Cholnoky Jenő neves földrajztudósunk az 1930-as években megjelent „A Föld és élete” című könyvsorozatának Amerika c. kötetében.

¹ Evita vagyis Eva Duarte Perón (1919-1952) Juan Domingo Peron elnök második felesége volt, aki rengeteget tett a szegényekért, a társadalom elesettjeiért, rászorulóikért. Tragikusan fiatalon, 33 éves korában hunyt el rákban. Egy egész ország siratta. Életében is rajongtak érte az argentinok milliói, halála után pedig szinte vallásos áhitat veszi körül a kultuszát.

Bár a kikötő természeti adottságai kedvezőtlenek, földrajzi fekvése annál szerencsésebb, hiszen a gazdag La Plata vidék központja.² A város a Rio de la Plata³ déli partján terül el, az Atlanti óceán nyílt vizétől 200-250 km-re. A város sík területen fekszik, a végtelen pampák peremvidékén, terjeszkedésének így nincsenek természeti akadályai. A szövetségi fővárosnak 3 millió lakosa van és kb. 200 km² területen a vele teljesen egybeépült 19 peremvárossal együtt viszont 3880 km²-en 10 millióan élnek, ami nagyjából megegyezik hazánk lakosságának számával. Argentína területe 2780 ezer km² és ezzel a világ nyolcadik legnagyobb területű országa, melynek 44,54 millió lakosából minden ötödik mondhatja magát „porteno”-nak (jelentése kikötői), ahogyan az argentin főváros lakói önmagukat nevezik⁴.

A főváros Argentínában mindenben a „legelső”. Ez a turizmusra is igaz, hiszen az országba látogatók kb. 80 %-a elsősorban, vagy kizárólagosan a fővárost keresi fel, ez újabb hasonlóság Budapesttel. A város kínálata és turisztikai infrastruktúrája igen fejlett. Több száz szálloda, kb. tízezer étterem, 30 színház, 250 mozi, 70 múzeum és 100 művészeti galéria várja a látogatókat. A sportrajongók 17 futballstadion (köztük a világhírű Boca Juniors és a River Plate arénája), számos uszoda és sportcsarnok közül válogathatnak⁵.

2. Néhány érdekesség a város múltjából

A világon kevés város mondhatja el magáról, hogy kétszer alapították, úgy mint Buenos Airst. Miután a portugálok 1500-ban hivatalosan is felfedezték Brazíliát, a spanyolok is expedíciókat szerveztek, hogy felfedezzék az 1494-es tordesillasi egyezmény⁶ értelmében nekik juttatott földeket. 1513-ban a spanyol Nunez de Balboa első európaiként a mai Panama területén egy magaslatról megpillantotta a Csendes-óceánt. Ettől kezdve megindult a dél-nyugati átjáró keresése. Ennek során egyre délebbre jutottak a spanyol hajósok Amerika keleti partjai mentén. 1516-ban Juan de Solis elérte a Rio de la Plata torkolatát, amelyet „Mar Dulce”-nak vagyis édes tengernek nevezett el. Az Ezüst folyó (La Plata spanyolul ezüstöt jelent) későbbi elnevezés.

Az ő nyomdokain jutott el ide 1536-ban Pedro Mendoza kormányzó és a folyó déli partján 1536. február 3-án megalapította a várost „Puerto de Nuestra Senora Santa Maria del Buen Aire” (A Miasszonyunk, Jó Szelek Szűz Máriájának a városa) néven. Ez a város nagyjából a mai Telmo és Boca negyedek helyén feküdt.

² Balázs Dénes: Argentína, Uruguay, Panoráma Bp., 1988. 171. o.

³ Rio de la Plata jelentése: Ezüst folyó. Az ország neve, Argentína pedig az ezüst istennőjére utal. Latinul az ezüst: argentum.

⁴ Az Argentin Statisztikai Hivatal adatai 2018

⁵ Balázs Dénes id. mű 172. o.

⁶ 1494-ben a spanyolországi Tordesillasban VI. Sándor pápa a portugálok kérésére felosztotta a világot Portugália és Spanyolország között, mégpedig úgy, hogy a Zöldfoki szigetektől 1184 tengeri mérföldre nyugatra húztak egy vonalat és attól valamennyi keletre eső terület Portugáliáé, a nyugatra esők pedig Spanyolországéi lettek.

A település azonban rövid életűnek bizonyult, mert az indiánok támadásai miatt 1541-ben a spanyolok kiürítették, felgyújtották és a paraguayi Assunciónba menekültek.

Közel négy évtizedet kellett várni a város második alapítására. 1580 májusában Juan de Garay kormányzó partra szállt abban a magasságban, ahol ma a Casa Rosada áll. Ez északabbra fekszik Mendoza korábbi városánál. Garay itt alapította meg másodszor immár végérvényesen a várost: Ciudad de la Santísima Trinidad y Puerto de Nuestra Señora de Buen Aire (a Szentháromság városa a Jó Szél Boldogasszonyának Kikötője) néven. Garay nemcsak a város alapítója, hanem annak első tervezője is volt egyben, aki annak arculatát mindmáig meghatározta. Ő tervezte meg és alakította ki a város sakktábla-szerű elrendezését, úgy, hogy az észak-déli és kelet-nyugati irányú sugárutak és utcák egymást merőlegesen keresztezzék. Ezt a „sakktáblát” két átlós sugárút (diagonál) metszi ketté: az Avenida Presidente Roca és az Avenida Presidente Saenz Pena.

3. Főbb látnivalók

A város legpatinásabb főtere a Plaza de Mayo (Május tér). Helyét még Garay jelölte ki. A tér neve 1810. május 25-ére utal, amikor győzött a forradalom, és a téren ma is álló akkori városháza, a Cabildo erkélyéről kikiáltották az elszakadást a spanyol koronától és lemondatták Baltasar Hidalgo de Cisneros alkirályt. A tér közepén álló Május piramis is erre az eseményre emlékeztet. Az elsőt még 1811-ben emelték. A mai mintegy 12 méter magas oszlop az argentin Prilidiano Pueyrredól alkotása, amely magába foglalja az eredeti oszlopot is. Az emlékmű csúcán egy pajzsos, lándzsás görög harcos a szabadságot jelképezi. A tér legmonumentálisabb épülete a Casa Rosada (Rózsaszín Ház), az elnöki, vagy más néven kormánypalota, amely Garay első kormányzó erődjének alapjaira épült. Mai formáját Domingo Faustino Sarmiento elnöksége idején nyerte el 1873-ban. Az eredetileg író Sarmiento festette rózsaszínűre az épületet, jelezve ezzel, hogy az államfő nem húzhat egyik párthoz sem, középen kell állnia. (A konzervatívok színe a fehér volt, a liberálisoké a piros). A palota erkélyéről mondta el búcsúbeszédét Evita Perón, mielőtt a kórházba vonult meghalni 1952-ben.⁷ A palota mögött áll Juan de Garay szobra a német Gustav Heinrich Eberlein (1847-1926) alkotása. A téren az egykori legelső templom helyére építették 1755-1823 között klasszicista stílusban Buenos Aires katedrálisát. A székesegyházat két francia építész, Prospero Catelin és Pierre Benoit építette. Az impozáns épület mindmáig befejezetlen, az eredetileg tervezett két tornya soha nem készült el.

⁷ Todo Buenos Aires Editorial Escudo de Oro Barcelona 2004 5. o.

A katedrálisban nyugszik az ország legnagyobb szabadsághőse, Argentína, Peru, Chile felszabadítója, José Francisco de San Martín tábornok (1778-1850)⁸. Végül a tér fontos nevezetessége nemcsak a város, hanem egész Argentína egyik ikonikus műemléke, a már említett Cabildo, amelyet még Garay kormányzó építtetett 1711-ben. Mai alakját az 1940-es átépítés során nyerte el. Az épület ma a Nemzeti Történelmi Múzeumnak ad otthont. A Cabildo mögött emelkedik a régi képviselőház, a „Consejo Deliberante” bizarr, francia neobarokk épülete, hatalmas óra- és egyben harangtornyával. A tér északi oldaláról nyílik a híres nevezetes Calle Florida, Buenos Aires jellegzetes sétálóutcája, amely számtalan üzletével, csillogásával szünni nem akaró emberáradatával egy modern világváros kozmopolita képét mutatja.

A tér déli oldalán már a régi Monserrat negyed kezdődik, amelynek házai, palotái a XIX. századi Buenos Aires hangulatát idézik. A Peru és a Mioreno utcák sarkán álló épület az ún. Kormányzó Háza (Prospero Catelin alkotása) egy patinás műemlék. Ebben ülésezett az első Nemzeti Kongresszus és itt választották meg 1826-ban Bernardino Rivadaviát a független állam első elnökének⁹. A Plaza de Mayo keleti végében a Cabildo mellett indul az Avenida de Mayo (Május sugárút), Buenos Aires „Andrássy útja”, amely kelet-nyugati irányban összeköti a két nagy főteret, a Plaza de Mayot és a Plaza del Congreso.

A XIX-XX. század fordulóján épült eklektikus paloták nagyon sok hasonlóságot mutatnak a pesti Andrássy úti társaikkal. A minta ebben az esetben is - akár csak nálunk - a párizsi Champs Élysées volt. Az út alatt halad az 1908-ban épült első buenos aires-i metró, amely nagyon hasonlít a mi budapesti millenniumi földalattinkra. Az Avenidán keleti irányban végigsétálva a hatalmas Plaza del Congreso-ra (Kongresszusi tér) jutunk, amelynek a végében emelkedik a világ második legnagyobb parlamentje, a „Palacio del Congreso (Kongresszusi Palota) az olasz építész Victor Meano alkotása (1906). A téren áll az argentin nulla kilométerkő is, innen számítják az országutakon a távolságokat. A parlament előtt áll az ún. Két Kongresszus emlékműve (1914). A Kongresszusi Palota szomszédságában egy modern jellegtelen épület ad otthont az argentin szenátusnak.

A parlamenttől érdemes visszatérni a Május sugárúttal párhuzamos Avenida Corrientesen. A buenos aires-i ”Broadway”-n, ahol egymást érik a színházak, kávéházak, kabarék. Az Avenida de 9 Julio (Július 9-e sugárút), amely minden bizonnyal a világ egyik legszeleesebb sugárútja. (Neve onnan ered, hogy 1816. július 9-én fogadták el Tucumanban az argentin Függetlenségi Nyilatkozatot.)

⁸ uo. 30. o.

⁹ Balázs Dénes id. mű 186. o.

A sugárút 2,5 km hosszú, 125 m széles, amelyet 25 háztömb lebontásával alakítottak ki. A sugárút északi részén négy háztömbnyire az Avenida de Mayoól, a Plaza de la Republicán áll a város egyik szimbóluma, kétszeri alapításának emlékműve, az Obelisz, amely egy négyszögletes, felfelé fokozatosan keskenyedő, karcsú 67 m magas oszlop. Talpazata 49 m² alapterületű (7 x 7 m). Alberto Prebish argentin építész művét 1936. május 23-án avatták fel a város első alapításának 400. évfordulóján.¹⁰ Az Obeliszktől mintegy 100 m-re áll a világ második legnagyobb operaháza, Buenos Aires büszkesége, a Teatro Colón olasz reneszánsz stílusú épülete (terveit Francesco Tamburini, Victor Meano és Julio Dormal készítették). Ünnepélyes megnyitására 1908. május 25-én került sor Verdi Aida c. operájának bemutatásával. A tér főbejárata a Lavalle térre nyílik. A tér egyik nevezetessége a Torcuato de Alvear polgármester által 1870-ben ültetett hatalmas ceibo-fa, amely a buenos aires-i magyarok (főleg '56-osok) fontos találkahelye volt egykor.

Buenos Aires kihagyhatatlan látnivalói közé tartozik a város északi részén található Recoleta temető, a világörökség része. Nevét az itteni városrészezől kapta, amelyet egy ágostonrendi kolostor után hívtak így. (A „recolatar” ige jelentése: „kéregetni”). Az ágostonrendiek kéregető, kolduló rend voltak. Itt találhatjuk Buenos Aires koloniális építészetének egyik legszebb emlékéét, a Pilar Bazilikát. A Pilar templom mellett van a Recoleta temető. Díszes főkapuját és bejárati sétányát Prospero Catelin tervezte. Az 1822-ben alapított temető Argentína egyik panteonja. Ide temetkeztek az argentin történelem, a kulturális élet legkiválóbb alakjai közül nagyon sokan. Díszes szobrokkal ékesített sírboltjaik művészi szempontból is igen jelentősek. A temetőnek a turisták által leglátogatottabb helye minden bizonnyal Juan Domingo Perón elnök feleségének Evitának (1919-1952) a sírja, akiért életében is rajongtak az argentinok milliói, halála óta pedig szinte vallásos áhítattal őrzik emlékéét. Ugyancsak sokak által látogatott a városban található emlékműve is.

Buenos Aires „Városligete” a Palermo. Itt számos szép park található, mesterséges tavak, japánkert, rózsakert, lugasok és hatalmas szobrok teszik kellemessé az idelátogatók sétáját, pihenését. Az állatkert, egy botanikus kert és a planetárium is itt található.

A Retiro negyed nevével ellentétben¹¹ Buenos Aires egyik legforgalmasabb része. Ebben a városrészben helyezkedik el a három legforgalmasabb vasútállomás, a távolsági autóbuszok pályaudvara, számos buszjárat és egy metróvonal végállomása.

¹⁰ uo. 199. o.

¹¹ Retirar ige azt jelenti; visszavonulni, elvonulni a világ zajától. A XVII. században állt itt egy kisebb remetelak, ennek a közelében vert tanyát egy Augustin de Robles nevű tanító, akinek félreeső házát nevezték el Retirónak. Később egyre többen telepedtek le erre felé, így született meg a Retiro negyed.

A negyed központja a San Martin tábornokról elnevezett tér (Plaza Libertador General San Martin). A tér közepén emelkedik a hős tábornok lovasszobra (1862). A szobor mögött kezdődik Buenos Aires egyik legforgalmasabb utcája, az Avenida Sante Fe, amely a sétáló utcává alakított Floridával vetekszik. Ebben az utcában áll a Cavanagh felhőkarcoló 120 m magas, 32 emeletes épülete. Itt található az a jellegzetes óratorony, amelyet a helyiek az angolok tornyának neveztek, lévén, hogy az angolok adományozták a városnak. Az óra hosszú ideig a legpontosabb időt mutatta a portenóknak. (Az 1982. évi falklandi háború óta „Torre Monumental”-nak vagy egyszerűen Óratoronynak nevezik.) Közelében van a háborúban elesett argentinok emlékműve. A buenos aires-i tartózkodás során kihagyhatatlan egy finom ebéd vagy vacsora a Puerto Madero valamelyik tipikus argentin éttermében. A negyed Eduardo Madero mérnök nevét viseli, aki 1897-ben épített itt egy kikötőt, angol stílusú és angol anyagokból készült kikötői épületekkel, raktárakkal, dokkokkal, forgatható hidakkal. Ez azonban igen rövid idővel elkészülte után már korszerűtlennek és kicsinek bizonyult. Ezért építettek egy új - ma is használatos - kikötőt. Így az itteni terület elnéptelenedett, az épületeket egy ideig katonai célokra használták. 1989-ben aztán elhatározták, hogy az egykori kikötő területét újrarendezik, és így egy új negyed született meg a Rio de la Plata mentén, elegáns éttermekkel, üzletekkel, hivatalokkal, lakásokkal és szállodákkal. Itt van a Katolikus Egyetem is¹².

4. A tangó hazája

Világszerte az egyik legismertebb „argentinicum” a tangó. Azt szokták mondani a helyiek, hogy a tangó nem egyszerűen Buenos Aires tánca, hanem egyenesen a város lelke. Az idelátogató turistáknak, amennyiben meg akarják ismerni a helyiek mentalitását, érzéseit, gondolkodását, feltétlenül meg kell tekinteniük a számtalan színház, kabaré vagy kávéház valamelyikében egy igazi tangóshowt. Kevesen tudják, hogy ez a ma nagypresztizsű tánc, valamikor igencsak lenézett és megvetett volt, mondhatni szalonképtelennek számított. Buenos Aires legrégebbi negyedében a „Telmo”-ban és a mellette épp a tangóval együtt kialakuló „Boca” negyedben született. A Telmo helyén alapította az első várost Pedro Mendoza, akinek a szobra is itt található. Sokáig tehetős, jómódú polgárok lakták a negyedet, egészen az 1870-es évek végéig. 1878-ban egy súlyos sárgaláz járvány tört ki a negyedben, melynek az itt lakók közül számosan áldozatul estek. Ennek következtében az itteni lakók elhagyták palotáikat és északabbra, a Retiro, a Recoleta, a Palermo negyedekbe költöztek. Helyükre szegény bevándorlók érkeztek, főleg Európából (olaszok, spanyolok, portugálok, svédok, írek, lengyelek, stb.) Ők költöztek be

¹² Todo Buenos Aires 60. o.

az üresen álló palotákba, amelyeket korábban egy család lakott, de ekkor számos kis lakást alakítottak ki bennük. Egy új negyed is született a Telmo mellett, amelyet főleg genovai és svéd bevándorlók népesítettek be (ezért kék-sárga a negyed csapatának, a Boca Juniorsnak a színe.) A negyed az itteni kis folyó nevéből a Boca de Riconchuelo-ról kapta a nevét. A legtöbb ház a hajókról eltulajdonított hullámlemezekből épült, amelyeket élénk színűekre festettek. Így született a negyed világhírű utcája az El Caminito (Utcácska). Ez ma a város bohém negyede, a turisták egyik legkedveltebb célpontja. A bevándorlók többsége magányos férfi volt, akik többnyire, ha női társaságra vágytak, a környékbeli kocsmákban felszedett prostituáltakban találtak partnert. Velük táncolták ezt a forró erotikától fűtött táncot, többnyire afrikai eredetű és andalúziai dallamokra. Ezért azután igen sokáig lenézett, megvetett táncnak számított. Ebből lett mára a legnépszerűbb szalontánc, Argentína büszkesége. Világhírét a tangó királyának nevezett Carlos Gardelnek köszönheti. Ő a franciaországi Toulouse-ban született 1890. december 11-én. Innen került négyéves korában édesanyjával Argentínába. (Apja csak azután szerette volna feleségül venni az anyját, miután fia világhírnévre tett szert.) Carlos Gardel 20 éves pályafutása során (1915-1935) egyszerre volt zeneszerző, szövegíró, koreográfus, énekes és táncos. Ő színpadra vitte a tangót. Óriási sikereket aratott vele nemcsak Argentínában, hanem világszerte. Mikor az argentinok híret vették, hogy európai turnéja során Párizsban is nagy tetszést aratott, végre a buenos aires-i „felső tízezer” számára is elfogadott, megbecsült, majd igazi nemzeti büszkeség lett a tangó¹³. Carlos Gardel pályája sajnos tragikusan rövid volt. Mindössze 45 évesen, 1935. június 24-én a columbiai Medellinben repülőszerencsétlenség áldozata lett. Ma a buenos aires-i Chacarita nevű temetőben alussza örök álmát, nem messze az argentinok által ugyancsak bálványozott Perón elnök sírjától¹⁴. De szelleme ma is él, és nemcsak az általa alapított és róla elnevezett színházban éneklük dalait, táncolják az általa koreografált táncokat, hanem világszerte.

¹³ uo. 8. o.

¹⁴ Juan Domingo Perón (1895-1974) tábornok és politikus. 1944-45-ben hadügyminiszter, 1946 és 1955 között, illetve 1973 és 1974. július 1. között köztársasági elnök. Első elnöksége idején diktatórként kormányzott, de hazafias, az argentin nemzeti érdekeket késhegyig védő, antiimperialista politikája, valamint szociális és népjóléti intézkedései (8 órás munkanap, fizetett szabadság, egészségügyi biztosítás, stb.) nagyon népszerűvé tették. Népszerűségét tovább növelte feleségének Evitának fáradhatatlan jótékonykodása, Felesége halála után népszerűsége valamelyest csökkent, 1955-ben katonai puccsal megdöntötték hatalmát és Spanyolországba emigrált. 1973-ban demokratikus választásokon győzött a peronista párt, és az akkor 77 éves Perón visszatért az elnöki palotába. 1974. július 1-jén mint hivatalban lévő elnököt érte a halál. Őt is szinte kultikus tisztelet veszi körül mindmáig.

Felhasznált irodalom

- [1] Todo Buenos Aires Editorial Escudo de Oro S.A. 2004 Barcelona
- [2] Balázs Dénes: Argentína, Uruguay Panoráma Bp., 1988.
- [3] Argentína útikönyv Lonely Planet Argentína 2018.
- [4] Cholnoky Jenő: A Föld és élete, 1930.
- [5] Jorge Luis Borges: Tangó Jelenkor Kiadó 2019.